

Klankbordgroep raadsleden Regionale Energiestrategie Rivierenland

Terugblik 2e klankbordgroep d.d. maandag 8 februari 2021

Aanwezig:

Nanda van Dorenmalen (BU), Hans Lammers (BU), Toine Nettenbreier (MD), Cees Roffelsen (WMW), Erik Rhebergen (TI), Rudine Berends (NB), Diane de Zeeuw (WB), Rita Boer Rookhuiszen (WB), Marco van Zandwijk (CB), Frits van der Schans (ZB), Eliza Biesheuvel (ZB), Koen Steenbergen (griffie WB), Sandra van Dieten (RES team Rivierenland), Annemieke Spit (RES-team Rivierenland), Geriëtte Mollink (NPRES).

Afwezig:

Ko Hooijmans (MD), Kees de Raad (CU), Gerwin Roseboom (NB), Ronald Orlemans (WMW), Unal Sözen (TI)

Opening

Op maandag 8 februari vond de tweede klankbordgroep van raadsleden voor de Regionale Energiestrategie Rivierenland plaats. De vorige vergadering is een roulerend voorzitterschap afgesproken, deze keer wordt het voorzitterschap ingevuld door Nanda van Dorenmalen, raadslid gemeente Buren.

De agenda van deze tweede klankbordgroep is als bijlage bij dit verslag toegevoegd (bijlage 1). Waar het accent de vorige keer lag op het concretiseren van de rol en activiteiten van de klankbordgroep richt de klankbordgroep zich deze keer vooral op hoe de betrokkenheid van de raden en inwoners bij de RES.

Sandra van Dieten stel zichzelf kort voor. Sandra is participatieadviseur bij het RES team en houdt zich onder andere bezig met het participatietraject voor de RES, de regionale enquête en onderhoudt het contact met inwoners die vragen hebben over de RES, de enquête of de ruimteateliers.

Geriëtte Mollink van het Nationaal Programma RES (NPRES) is accounthouder voor Rivierenland en aanwezig als toehoorder. De mate waarin raadsleden bij het RES proces worden betrokken varieert per regio en NPRES volgt deze klankbordgroep dan ook met interesse.

Verslag klankbordgroep 13 januari 2021

- Onder looptijd en werkwijze komt nog onvoldoende naar voren dat de adviserende rol van de klankbordgroep zich richt op de informatievoorziening naar de raden en inwoners over het RES proces en het besluitvormingsproces. De klankbordgroep adviseert niet over de inhoudelijke keuzes voor het RES bod. Dit wordt aangepast in de tekst.
- De uitnodiging aan AB en statenleden voor deelname aan klankbordgroep loopt.

Terugblik ruimteateliers

Annemieke Spit geeft een toelichting (zie ook bijlage 2).

In de drie stappen richting RES 1.0 (regionale verkenning/lokale aanvullingen/verfijning) is de regionale verkenning bijna voltooid. In de stap lokale aanvullingen wordt op basis van lokale ruimteateliers, beleidskaders voor wind en zon die zijn/worden vastgesteld, lokale toelichtingen in raden en commissies (op verzoek) en gesprekken met bestuurders een beeld gevormd van de mogelijke bijdrage van betreffende gemeente aan de RES 1.0.

Ondertussen doet TNO onderzoek naar de consequenties van een radarpost in Herwijnen voor windenergie, worden de wensen van Defensie in laagvlieggebieden besproken en heeft het ministerie van EZK het A15 gedeelte in regio's Rivierenland en Arnhem Nijmegen opgenomen in het OER programma (Opwekking Energie op Rijksgronden).

Samen met de andere Gelderse regio's wordt het potentieel voor zon op grote daken goed in beeld gebracht. Met een regionale enquête wordt een beeld gevormd van hoe inwoners denken over wind en zon.

De derde en laatste stap is de verfijning waarbij alle verzamelde input over landschap, draagvlak, netcapaciteit, maatschappelijke kosten en kwantiteit bij elkaar wordt gebracht tot een integraal afgewogen RES bod. De RES 1.0 wordt eind maart opgeleverd door de Stuurgroep RES en doorgeleid naar raden, staten en waterschap voor besluitvorming in mei/juni. Ook warmte (regionale bronnen) en de samenwerkingsagenda (wat kunnen we samen oppakken) maken deel uit van de RES 1.0.

Participatie inwoners

Sandra van Dieten licht toe dat het afgelopen 1,5 jaar een participatieproces voor de RES is doorlopen waarin tijdens meerdere lokale ruimteateliers meegedacht kon worden over de (on)mogelijkheden voor wind en zon in de betreffende gemeente. In de eerste twee ruimteateliers werd meegedacht over mogelijkheden voor wind en zon. In het derde atelier werden de concept RES en de denkrichtingen voor de RES 1.0 toegelicht en in het vierde atelier werd gesproken over kansrijke gebieden.

Bij ieder atelier namen steeds meer inwoners deel, juist ook tijdens de online ateliers. Maar niet iedereen voelt zich geroepen om een atelier bij te wonen. Om toch de mening van zo veel mogelijk inwoners op een zo laagdrempelig mogelijke wijze te peilen loopt momenteel een regionale enquête, swipocratie. Daarnaast is door een aantal gemeenten is eerder ook al een lokale enquête uitgevoerd.

Inwoners betrekken bij een regionaal RES proces is best een uitdaging. De betrokkenheid neemt toe naarmate zoekgebieden steeds concreter worden ingevuld en er besluitvorming in gemeenteraden plaatsvindt over concrete projecten. Weerstand manifesteert zich dan ook pas vaak later in het proces en vooral lokaal. Financiële participatie kan een positieve rol spelen, maar tegengestelde belangen maken het soms lastig om dit goed in te vullen. In Gelderland wordt door het Gelders Energie Akkoord de laatste hand gelegd aan een document over hoe lokaal eigendom ingevuld kan worden. Hierover zal ook een webinar worden georganiseerd voor raadsleden, uitnodiging wordt t.z.t. gedeeld via de griffies.

Ter onderlinge inspiratie wordt een aantal documenten/websites uitgewisseld over (beleidskaders voor) participatie, zowel procesparticipatie als financiële participatie:

- <https://www.energieparticipatie.nl/volksvertegenwoordiger>
Met een speciale ingang voor volksvertegenwoordigers met veel relevante info en voorbeelden uit andere gemeenten.
- Op 4 februari heeft NPRES samen met het programma Democratie in Actie een webinar verzorgd voor volksvertegenwoordigers over participatie. Terugkijken kan hier: <https://www.regionale-energiestrategie.nl/Nieuws/1887061.aspx?t=Terugkijken-webinar-Participatie-in-de-Energietransitie>
- Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Venray houdende regels omtrent Kader voor Opwekking Duurzame Energie (KODE)
https://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/XHTMLoutput/Historie/Venray/636571/CVDR636571_1.html
- <https://lokale-democratie.nl/cms/view/b39c65bb-d41d-4bf9-91fd-e1b9596beb4e/democratische-energietransitie>
- Handreiking West Overijssel (zie bijlage 3 bij dit verslag).

→ Afgesproken wordt dat participatie de volgende keer weer terugkomt op de agenda.

Versterken van de informatiepositie, betrokkenheid bij het proces en gedeeld eigenaarschap van de raden bij de RES

In de vorige klankbordgroep vergadering werd aangegeven dat wat nu wordt aangeboden aan raadsleden niet te veel/te weinig is maar wel ook anders kan. Besproken wordt hoe dit 'anders' ingevuld kan worden.

Geconstateerd wordt dat:

- Steeds meer raadsleden deelnamen aan de lokale ateliers en de regionale raadsinformatiebijeenkomsten.
- Dat niet in alle gemeenten daarbij alle fracties vertegenwoordigd waren. Soms vanwege praktische redenen, zoals volle agenda's met name bij kleine fracties. Soms omdat bewuste keuze om niet te komen.
- Hierdoor een verschil binnen raden ontstaat, waarbij sommige raadsleden goed geïnformeerd zijn over de RES en anderen niet. Dit bemoeilijkt een goede discussie.
- Betrokkenheid bij de RES zich niet automatisch vertaalt in draagvlak voor lokale projecten.
- Er meer gekeken wordt naar de anderen: doen de buurgemeenten wel ook genoeg, trekken we niet te veel naar ons toe? Inzichtelijk maken via een benchmark inwoners/verbruik/oppervlak kan daarbij helpen.
- Er behoefte is om meer met elkaar over de gemeentegrenzen heen gesproken moet worden, ook over verdeling van lusten en lasten.
- De klankbordgroep bij het invullen van hoe het 'anders' kan een actieve inspirerende rol kan spelen.
- Op de website van NPRES ook een speciale pagina voor volksvertegenwoordigers is: <https://www.regionale-energiestrategie.nl/bibliotheek/participatie+volksvertegenwoordigers/volksvertegenwoordigers+res/default.aspx>

Adviseren van de stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland over het formele besluitvormingsproces

Besluitvorming over de RES 1.0 in raden/staten en AB Waterschap is voorzien in mei/juni 2021. Het advies aan de stuurgroep RES luidt:

- Maak zo duidelijk mogelijk waar raden mee instemmen, regionaal en lokaal.
- Biedt gelegenheid voor het doen van aanbevelingen richting de RES 2.0.
- Organiseer een gezamenlijke opiniërende raadsbijeenkomst voor alle 8 voltallige raden, voorafgaand aan lokale besluitvorming over de RES 1.0.
- Biedt daarbij ruimte voor het gesprek over verdeling van lusten en lasten en solidariteit tussen gemeenten, de regionale winst door samen te werken en wat er van Rijk of provincie nodig is om stappen te kunnen zetten.
- Voer dit gesprek ook breder dan alleen zon en wind. De energietransitie gaat ook over besparing, warmte, mobiliteit, etc. En er komen meer maatschappelijke opgaven op gemeenten af, zoals klimaatadaptatie. Ook die opgaven vragen ruimte.

Vorbereiding van regionale bijeenkomsten voor volksvertegenwoordigers

De Stuurgroep RES is voornemens om de komende weken een tweetal regionale bijeenkomsten te organiseren. De ideeën voor deze bijeenkomsten worden besproken en de volgende aanbevelingen worden gedaan:

- Regionale opiniërende raad in plaats van een regionale informatiebijeenkomst. Via de griffies zal naar een geschikte datum worden gezocht.
- Biedt de kennissessie over financiële participatie als webinar aan. Kort en krachtig met de mogelijkheid om op een later tijdstip terug te kijken. Omgevingsfonds hierin als mogelijke participatievorm meenemen.

Bespreekpunten volgende klankbordgroep

Delen van beleid en goede voorbeelden rondom financiële participatie (zie linkjes in dit verslag). Bespreken of en hoe dit in Rivierenland zo veel mogelijk eenduidig vormgegeven kan worden om 'shoppen' van ontwikkelaars te voorkomen?

Hoe doe je dit als grondposities al zijn ingenomen? Welke rol kan je pakken als overheid?

Afsluiting en vervolgspraken

De klankbordgroep bijeenkomsten worden voortaan op verzoek een half uurtje later, van 19.30 – 21.30 uur.

Volgende klankbordgroep is op woensdag 10 maart, van 19.30 – 21.30 uur.